

Det temporära beredningsorganet för Västra Nylands välfärdsområde 28.01.2022 § 28

§ 28

Lägesrapport om beredningen av tjänster för finskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning

Beredning och upplysningar:
Autio Anu

fornamn.efternamn@esbo.fi
Växel 09 816 21

Förslag

Det temporära beredningsorganet för välfärdsområdet

Det temporära beredningsorganet för Västra Nylands välfärdsområde antecknar för kännedom läget för beredningen av specialtjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Behandling

Ärendet behandlades utifrån ordförandens redogörelse.

Det temporära beredningsorganet för välfärdsområdet föreslog enhälligt att beslutsförslaget ändras så att det lyder enligt följande:
Det temporära beredningsorganet beslutar anteckna läget för beredningen av specialtjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning för kännedom och konstatera att det understöder det föreslagna sättet att ordna tjänsterna.

Beslut

Det temporära beredningsorganet för välfärdsområdet

Det temporära beredningsorganet beslutar anteckna läget för beredningen av specialtjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning för kännedom och konstatera att det understöder det föreslagna sättet att ordna tjänsterna.

Redogörelse

Nuläge

Specialomsorgsdistrikten läggs ned som en del av social- och hälsovårdsreformen. För närvarande är Finland indelat i 15 specialomsorgsdistrikt, vars områden bestäms av statsrådet. De kommuner som hör till ett specialomsorgsdistrikt bildar en samkommun för specialomsorgsdistriktet, som har till uppgift att ordna specialomsorgstjänster som personer med intellektuell funktionsnedsättning behöver.

Kommunerna inom Västra Nylands välfärdsområde hör till Nylands och Södra Tavastlands specialomsorgsdistrikt, vars uppgifter sköts av samkommunen Eteva. Tvåspråkiga och svenskspråkiga kommuner är

dessutom medlemmar i ett kommunalförbund för specialomsorger, som har till uppgift att ordna specialomsorger för den svenskspråkiga befolkningen i sina medlemskommuner (Kårkulla samkommun).

Ändringar i lagstiftningen

Enligt 20 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (införandelagen, 66/2021) ska de specialomsorgsdistrikt som avses i 6 § 1 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) jämte tillgångar, skulder och förbindelser, i likhet med samkommunerna för de sjukvårdsdistrikt som avses i 7 § i lagen om specialiserad sjukvård, överföras till välfärdsområdena 1.1.2023. De ovan avsedda samkommunernas tillgångar, skulder och förbindelser ska slås ihop med det välfärdsområde som samkommunens medlemskommuner geografiskt sett hör till.

Om medlemskommunerna i en samkommun hör till olika välfärdsområden ska tillgångarna, skulderna och förbindelserna delas mellan välfärdsområdena i proportion till medlemskommunernas ägarandelar, förutom ifall en överföring av tillgångar, skulder och förbindelser är av ringa betydelse med hänsyn till välfärdsområdets ekonomiska bärkraft. Välfärdsområdena får avtala om att dela tillgångar, skulder och förbindelser på annat sätt. Välfärdsområdet och medlemskommunerna i samkommunerna får avtala på annat sätt om överföring av sådan jordegendom som inte är kopplad till byggnadsegendom som används i verksamhet som välfärdsområdet övertar organiseringsansvaret för.

Enligt 21 § i införandelagen ska sjukvårdsdistrikten och specialomsorgsdistrikten senast 28.2.2022 ge välfärdsområdet en sammanställning av egendom, avtal och ansvar. Enligt 18 § i införandelagen ska överföringen från kommuner och samkommuner till välfärdsområden av uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet och den personal som utför dem samt av psykologer och kuratorer inom elevhälsan betraktas som överlåtelse av rörelse.

Enligt 57 § i lagen övergår Etevas verksamhet och personal till det välfärdsområde inom vars område den personal som sköter respektive uppgift huvudsakligen arbetar. Om personalen har skött uppgifter även i andra välfärdsområden innan lagen om ordnande av social- och hälsovård träder i kraft, ska välfärdsområdena senast 31.12.2022 komma överens om hur tjänsterna ska produceras också i dessa andra välfärdsområden. Avtalet ska gälla tills välfärdsområdena ingår det samarbetsavtal mellan välfärdsområden som avses i 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Samkommunen Etevas fastigheter, hyresavtal för lokaler och andra tillgångar som berättigar till besittning av lokaler övergår till det välfärdsområde inom vars område lokalerna är belägna. Om man i boendeenheter eller i dagcenter- och arbetscenterverksamheten har ordnat tjänster också för invånare i andra välfärdsområden, är välfärdsområdena skyldiga att senast 31.5.2022 avtala om hur verksamheten ska fortsätta.

Ändringarnas inverkan på Västra Nylands välfärdsområde

Etevas verksamhetsställen ligger i Nyland, Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland. Eteva sysselsätter cirka 1 300 personer. För ägandet, administrationen, underhållet och anskaffningen av Etevas fastigheter svarar Uudenmaan vammaispalvelut Oy, som är ett fastighetsbolag som ägs helt av Eteva.

I Västra Nyland ligger sammanlagt fyra (4) av Etevas enheter för verksamhet dagtid vid sju verksamhetsställen. Verksamhetsställena ligger i Esbo, Högfors, Lojo, Raseborg och Vichtis. I Västra Nyland finns dessutom tolv (12) boendeserviceenheter vars verksamhetsställen finns i Lojo, Vichtis, Högfors, Raseborg, Esbo, Kyrkslätt och Grankulla. I fråga om särskilt krävande tjänster finns enheterna för psykiatri för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Tavastehus, Lahtis och Kervo. Etevas poliklinik för personer med intellektuell funktionsnedsättning finns i Vanda. Experttjänsterna finns som en del av enheterna för psykiatri för personer med intellektuell funktionsnedsättning samt i Träskända, Esbo och Borgå.

Välfärdsområdesreformen och nedläggningen av specialomsorgsdistriktet förutsätter utöver de beredningsuppgifter som gäller specialomsorgsdistriktets tillgångar, skulder, lokaler och personal även planering i anslutning till skötseln av specialomsorgsdistriktets nuvarande uppgifter, som det är ändamålsenligt att utföra i samarbete mellan välfärdsområdena. Diskussion mellan välfärdsområdena och planering av ordnandet av tjänsterna behövs särskilt i fråga om krävande specialtjänster och administrativa lösningar i anslutning till dem för att trygga tillgången till tjänster.

Enligt 9 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) kan en del av uppgifterna inom social- och hälsovården sammanföras i större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden, om det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänster eller andra åtgärder och tjänsternas eller åtgärdernas kvalitet eller tillgodoseendet av kundernas rättigheter därför att uppgifterna är krävande, aktualiseras sällan eller medför stora kostnader. Enligt 5 § 2 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) har HUS-sammanslutningen organiseringsansvaret för de tjänster som för att säkerställa kvaliteten, patientsäkerheten, genomslaget, produktiviteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården ska sammanslås till de större enheterna. Dessutom har HUS-sammanslutningen organiseringsansvaret för de tjänster som avtalats i det samarbetsavtal mellan välfärdsområdena som avses i 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård och i det organiseringsavtal för HUS som avses i 9 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland.

Förslag till ordnande av specialtjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Nyland

Det har förts diskussion mellan välfärdsområdena och planeringen av ordnandet av specialtjänster har under hösten 2021 beretts inom projektet för tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Nyland och i arbetsgruppen för Nylands fem områden. Specialtjänster är psykiatri för personer med intellektuell funktionsnedsättning, experttjänster, specialomsorgsgruppens uppgifter, vård oberoende av en patients vilja och rättspsykiatrisk vård samt poliklinikverksamhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Beredningens fokus har legat på att utreda olika alternativ för att centraliserat ordna ovan nämnda tjänster. Helsingfors, Nylands välfärdsområden, HUS-sammanslutningen, samkommunerna Eteva och Kårkulla samt Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland har deltagit i beredningen.

Under beredningen av specialtjänsterna har man kartlagt beredvilligheten hos de aktörer som deltagit i beredningen att ansvara för ordnandet och begärt en utredning om sättet att ordna tjänsterna av dem som är intresserade av organiseringsansvaret. Under

beredningsprocessen har man diskuterat helheten av de tjänster som ska centraliseras, fördelarna, nackdelarna, hoten och möjligheterna med decentralisering och centralisering samt slutligen bedömt centraliseringen av specialtjänsterna så att den specialiserade sjukvården eller välfärdsområdet har organiseringsansvaret.

Enligt expertgruppens syn erbjuder en centralisering av specialtjänsterna till HUS-sammanslutningen de bästa förutsättningarna för tjänsternas kontinuitet under övergångsskedet. Styrgruppen för projektet för tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Nyland föreslår enhälligt att följande finskspråkiga tjänster centraliseras till HUS-sammanslutningen så att Helsingfors stad förbehåller sig rätten att ordna specialtjänster för Helsingforsbor och att arbetsfördelningen i fråga om organiseringsansvaret vid behov ses över efter övergångsperioden:

- Kris-, bedömnings- och habiliteringstjänster inom psykiatri för personer med intellektuell funktionsnedsättning (inklusive vård oberoende av en patients vilja)
- Polikliniktjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning
- Experttjänster (inklusive mobila tjänster)
- Uppgifter för ledargruppen för specialomsorger

Enligt projektets styrgrupp kan man komma överens om överföringen av organiseringsansvaret i organiseringsavtalet för HUS så att tillräckligt stöd för de boendetjänster som ligger i välfärdsområdena beaktas i avtalet. I och med överföringen av organiseringsansvaret överförs nästan 200 experter inom social- och hälsovården som är anställda av samkommunen Eteva till HUS-sammanslutningen enligt principen om överlåtelse av rörelse.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom